

Medeltidsbreven i Eskilstuna klostrets arkiv

av Thomas Gustafsson

Under reformationen på 1500-talet övertog kronan de kyrkliga institutionernas omfattande jordegendomar o kungens kansli byggdes ut för att administrera detta. En särskild grupp, ledd av Rasmus Ludvigsson, inrättades för att kartlägga fastighetsbeståndet i detalj, särskilt med avseende på förvärvssätt. Därför gjordes flera förteckningar över de medeltida brevsamlingar som var resterna av olika kyrkors o klostrets arkiv. Som påpekats av Sjödin¹ är dessa förteckningar ofta den enda källan till brevens proveniens sedan de bevarade medeltidsbreven ordnats kronologiskt av Diplomatariet på 1820-talet. Därför är det viktigt att än idag analysera förteckningarnas innehåll o identifiera vilka brev det handlar om.

Rasmus förteckningar innehåller nästan uteslutande uppgifter om handlingar rörande jordbruksfastigheter. Som alltid när det gäller förteckningar i det kamerala materialet från 1500-talet så väcks en rad frågor om materialets omfattning o kvalité. Hur noggranna var dessa förteckningar? Vilka brev innehåller de? Vilka brev finns kvar i Riksarkivets nuvarande bestånd? Hur omfattande var de ursprungliga arkiven? Hur mycket har försvunnit på vägen? Här ska jag försöka rekonstruera innehållet i Eskilstuna klostrets arkiv vid tiden för indragningen (år 1527) utifrån Rasmus förteckning över klostrets jordebrev,² klostrets egen jordebok o andra brev som bevarats på Riksarkivet. Genom att identifiera vilka brev det handlar om o analysera deras innehåll kan man dra slutsatsen att förteckningen är noggrant utförd o autentisk. Den måste ha gjorts utifrån en bevarad samling medeltida brev om Eskilstuna klostrets godsförvärv. Nästan alla breven finns fortfarande i behåll på Riksarkivet. För det mesta kan man också hitta samma nummer på brevens baksida som i Rasmus förteckning.

Även om det, som vi ska se, finns vissa luckor i uppgifterna om klostrets jordförvärv så tycks klostrets arkiv ha varit välskött o bevarats i tämligen oförändrat skick tills Rasmus medhjälpare upptäckte brevsamlingen på 1540-talet.

Förteckningens utformning o innehåll

Förteckningen består av två häften o några lösa sidor. Det första häftet räknar upp 193 alfanumeriska poster med korta redogörelser för innehållet i ett eller flera brev. Posternas ”numrering” består av arabiska och romerska sifferserier, bokstäverna *A-Z* samt de dubbla bokstäverna *AA, BB, CC, DD, EE, FF, GG* och *HH*. Först kommer

1 Kanslistilar o medeltida arkiv, Meddelanden från Riksarkivet 1939.

2 Strödda äldre räkenskaper ny serie, Rasmus Ludvigssons jordebrevsförteckningar, Kammararkivet, Mag:6202:03.

de arabiska siffrorna i nummerordning från 1 till 109 med undantag för nummer 30 som saknas i förteckningen. Vidare tillkommer tre poster numrerade 200-202. Sådana hopp i numreringen är välkända från Rasmus andra förteckningar o behöver inte betyda att det någonsin funnits brev med mellanliggande nummer. Sedan kommer en löpande serie med små bokstäver för de romerska siffrorna 1-53, dvs *i-llii*, en serie bestående av stora bokstäver i alfabetisk ordning från *A* till *Z* samt slutligen de dubbla bokstavskombinationer som nyss nämnts. Den alfabetiska ordningen innehåller både *V* o *W*, men bokstaven *I* som i Ingvar saknas.

Att det verkligen handlar om Eskilstuna klostrets förvärv av jordegendomar framgår tydligt av uppgifterna om brevens innehåll. Rasmus förteckning innehåller - med några få undantag - enbart sådana brev som klostrets syssloman borde ha sparats för att vid behov kunna styrka äganderätten inför ting. Det var ju grunden för arkivbildningen. Vidare kan man lägga märke till att förteckningen ofta innehåller flera olika brev om samma jordförvärv. I flera fall finns förutom salubrev o fastebrev ytterligare brev som styrker säljarens förvärv av jorden, arvingars godkännanden, eventuella tvister, dombrev o vidimeringar av affären.

I förteckningen står det att breven hittats i en kista i Gripsholms slottskapel:

"Thessn Register lyder på någre Jordebrev som haffwe lydt till Eskiltuna Closter och finnes the vdi en liten kijste vdi Capelet på Gripzholm mz sådant Merke för tecknet" <ritat märke>

Det stämmer bra eftersom den redovisningsskyldige fogden för de till kronan indragna klostergodsen hade sitt säte där.³ Kistan hade tydligen ett särskilt märke, som ritats av bredvid texten. Det liknar två ihopskrivna bokstäver, troligen *PR* eller möjl *AP*. Det kan vara initialerna till namnet på en person eller förkortning av något latinskt uttryck. En intressant fråga är om breven ursprungligen förvarats i denna kista, som i så fall följt breven hela vägen från Eskilstuna, eller om den kommer någon annanstans ifrån, t ex Gripsholm, o breven lagts ner där efter det att klostret dragits in till kronan o klostrets arkiv tagits över av fogden o hans medarbetare.

Förutom förteckningen över de brev som hittats i kistan i Gripsholms slottskapel finns ett andra häfte där någon börjat ordna klostrets gods geografiskt samt sex lösa sidor i A4-format. Häftet består av 40 sidor som till stor del är blanka vilket tyder på att det rör sig om ett ofullbordat arbete. Den geografiska ordningen har markerats med rubrikerna Strängnäs stift, Västerås stift, Uppsala stift, "Wäsgöte Godtz", "Smälendzske Godtz" o "Östgöte Godtz". De lösa sidorna består av en sida där några brev om Tångesta omtalas samt en sida vardera om fastigheter i Torshälla, Stenkvista, Kjula, Vallby o Jäder socknar i östra Rekarne härad. Syftet med dessa

³ Almquist, Den civila lokalförvaltningen i Sverige, del 1 s.283-86. Klostergodsen på Rekarne förblev samlade efter beslutet i Västerås 1527. De lades till grund för försörjningen av en kungsgård, som anlades i det forna klostrets huvudbyggnad. Antalet återbördanden var få. Senare fördes också annat kyrkogods dit för att trygga gårdens drift.

sidor är oklart. Kanske har de varit till stöd för skrivarens minne när han skulle upprätta den geografiska sammanställningen av klostrets gods i häftet med de många ofullbordade/blanka sidorna?

Identifiering av de förtecknade breven

I jämförelse med andra jordebrevsförteckningar gjorda på 1500-talet har man slarvat med dateringen av breven. Uppgifter om innehållet i breven saknar för det mesta årtal. Datum förekommer naturligtvis inte alls i likhet med många andra förteckningar. För att datera o identifiera de förtecknade breven har svenska diplomatarie-kommitténs huvudkartotek genom sökts efter bevarade medeltidsbrev som har att göra med johanniterorden o Eskilstuna kloster. Sedan har uppgifterna i de funna breven jämförts med de som Rasmus nedtecknat för att identifiera o datera varje omtalat brev. Det går knappast att ta fel eftersom både person- o ortnamn finns med i hans redogörelse för varje innehållet av varje enskilt brev. Träffsäkerheten bekräffas av att samma nummer (eller bokstäver) som använts av Rasmus går att återfinna på baksidan av *nästan varje* brev.⁴

Numreringen i det första häftet följer inte någon kronologisk ordning för brevens datering. Det gäller både inom varje siffer- eller bokstavsserie o mellan de olika serierna. Ingen serie består uteslutande av brev med äldre datum än de andra. Tvärtom förekommer redan som andra eller tredje post i varje lista brev från slutet av 1400-talet. Alla serierna innehåller dessutom uppgifter om brev som kan dateras till början av 1500-talet. Det gör att vi kan avfärda Sjäöjins förmodan⁵ att breven delvis skulle ha numrerats på medeltiden. Breven kan tidigast ha numrerats i början av 1500-talet.

Det visar sig vidare att nästan samtliga brev i Rasmus förteckning går att återfinna i dagens bestånd på Riksarkivet. De flesta breven har samma nummer på baksidan som i Rasmus förteckning. Det tyder på att förteckningen verkligen har gjorts utifrån en bevarad samling av medeltida brev. Samlingen måste ha ingått i Eskilstuna klostrets arkiv. En tabell med korsreferenser mellan Rasmus förteckning o huvudkartotekets nuvarande bestånd redovisas här som bilaga. Elva brev i förteckningen har inte kunnat återfinnas i huvudkartoteket. De har markerats '**ej HK**'. Breven har följande nummer i Rasmus förteckning: 4, 13, 14, 29, 58, 59, 69, 87, 95, 201 och F. Ytterligare ett brev betecknat D omtalas också bara i Rasmus förteckning, men uppgiften har redan tagits med i huvudkartoteket. Dessa resultat utvidgar o bekräftar det tidigare arbete som utförts av fil.lic. Svabe (1945) på Riksarkivet.⁶

4 Jag har bara studerat fotokopiorna av breven där baksidan inte alltid finns med, några brev är också trasiga o numret kan ha funnits på ett ställe som inte längre finns kvar.

5 Sjäöjins, a.a. sid 106.

6 Eskilstuna kloster XIII, Lidija Svabes förteckning över jordebrev, RA. En opublicerad C-uppsats vid Stockholms universitet har också studerat dessa förteckningar, men blandar korrekta uppgifter med mängder av felaktigheter vad gäller förteckningarnas innehåll o identifiering av ortnamn.

Andra bevarade brev om johanniterorden o klostret

Förutom de brev som förtecknats av Rasmus Ludvigsson o hans medhjälpare finns i dagens bestånd på Riksarkivet 118 brev, som handlar om Eskilstuna kloster och johanniterna. Dessa har lokaliserats genom att söka på orden "Eskilstuna" och "johannit" i Diplomatiariets huvudkartotek. Det gav 327 resp 84 träffar - brev att undersöka. 48 av de 84 johanniterbrevens finns redan med i den föregående gruppen på 327 brev eftersom de också innehåller ordet Eskilstuna. De resterande 36 berör främst frågor om insamlingen av heliglandshjälpen o Peterspenningar. Summa $327+36 = 363$ brev att undersöka. Har några av dessa brev ingått i Eskilstuna klostrets arkiv fast de inte finns med i Rasmus förteckning?

De flesta breven har inget med jordförvärv eller avyttring att göra: 43 brev behandlar rent kyrkliga angelägenheter, varav 29 delaktighetsbevis. Det är ett välkänt faktum att brev med sådant innehåll sällan togs med av Rasmus o hans medhjälpare som ju var ute efter att utreda jordägandet.⁷ Alla dessa brev kan därför mycket väl ha ingått i klostrets arkiv o funnits med bland breven i kistan, trots att de inte förtecknats av Rasmus.

Vidare finns 20 testamenten med gåvor till flera olika kyrkliga institutioner o endast mindre penningbelopp till Eskilstuna kloster. Sådana brev kan det finnas fler av. För att hitta alla måste man nämligen läsa igenom hela texten till de många testamenten som ännu ej excerperats, en synnerligen tidskrävande uppgift som inte heller är särskilt relevant för de arkivhistoriska frågor som här ställs. Dessa testamenten har naturligtvis aldrig ingått i klostrets arkiv, men i vissa fall har tydligt särskilda vidimeringar av testamentariska gåvor gjorts i efterhand o bevarats i klostrets arkiv, se diskussionen om Ingeborg Ulfsdotters (Ulv) testamente nedan.

En intressant mellangrupp bildas av 10 dombrev, 3 kvittenser, 21 vidimeringar, intyg o andra överenskommelser. De behandlar ofta tvister i anslutning till klostrets jordförvärv. I en del brev intygar, klagar eller samtycker släktingar till köpet eller gåvan o i några fall dras saken även inför lagmansting. Här finns bl a brev om panttvisten med S:ta Klara kloster rörande byn Sävsta i Uppland, som skänktes till S:ta Klara kloster fast den redan var pantsatt hos Eskilstuna kloster för 150 mark. Tvisten löstes genom att hennes son, den kände Karl Ulfsson (Sparre av Tofta), lovade ersätta klostret i Eskilstuna för den förlorade pantsumman. Flera brev handlar också om den arvstvisten som uppstod då Hemming Hatt skänkte Tångsta i Västmanland till Eskilstuna kloster. Åtminstone några av dessa brev borde klostrets sysselman ha sparat för att vid behov kunna bevisa vem som ägde vad, men de har inte tagits upp i Rasmus förteckning. Det är därför oklart hur många av dessa brev som någonsin funnits i Eskilstuna klostrets arkiv.

⁷ Dahlbäck, Uppsala domkyrkas godsinnahav (1977), sid. 23.

Tabell över brev som inte finns med i Rasmus förteckning

14 st kyrkliga angelägenheter: DS 1549, 2386, 4202, 5223, RPB 2601, 2886, 13970401a, 13790715, SD 1335, 14100808, 14911207, 14920314, 14930316 samt 15190321.

29 st delaktighetsbevis: RPB 2260, SD2306, 14260509a (formulär), 14271220, 14420000ä, 14480000f, 14660000a, 1469 (brevnr 39406+39407), 14690307, 14690520a, 14700000c+s, 14701110, 14720000j, 14770000e, 1482 (brevnr 31008+31016), 14880000g, 15000000e+v, 15010000w, 15040625, 15120000c+d, 15190321a, 15190325, 1527000c+k.

20 st testamenten med enbart penninggåvor: DS 695, 871, 949, 981, 1043, 1053, 1339, 1428, 1583, 1722, 1980, 2133, 2649, 2715, 2910, 3299, 6039, 6195 o år 1480 (brevnr 39429), 15150529

21 st vidimeringar, intyg o överenskommelser: DS 1068, 1580, 1653, 2816, 2821, 7494, 7857, 8792, RPB 1115, 1157, 1995, SD 1011, 1924, SMR 1164, 1503, 14430518b, 14540119b, 14551231, 14670206, 15060116, 15110325.

10 st dombrev: DS 3885, 4101, 5582, 6503, RPB 3097, SD 1040, 1835, 14220120, 14571217, 14741129.

3 kvitteringar: DS3074, DS3549, 15100609 (Danska RA).

22 st med uppgifter om jordförvärv o avyttring: DS 839, 2586, 5572b, 6039, 6040, 6253, 6710, 6711, 7944, 13931208, 13990704, SD 494, 14430000s, 14480000n (C4 f17v, 2r), 14540317b (odat 173), 14550116a+b (C4 f26v-27, f5v), 14680526, 14700623, 14821107b, 14890811b, 15100815.

Återstår så en grupp brev på 22 brev som mer direkt behandlar klostrets förvärv o avyttring av jordegendom. 15 stycken avser förhållanden på Rekarne vilket är naturligt med tanke på klostrets stora jordinnehav där. Totalt omfattar breven 11 markland, vilket inte är särskilt mycket i förhållande till det totala antalet i samtliga brev, ca 100 markland. Breven fördelar sig ganska jämt över tiden. De är från åren 1231, 1326, 1356, 1359 (två st), 1360, 1362 (två st), 1369, 1393, 1399, 1404, 1443, 1448, 1454, 1455 (två st), 1468, 1470, 1482, 1489, 1510.

Det går att finna flera bra förklaringar till varför dessa brev inte togs med i Rasmus förteckning. Det handlar om fyra stora testamenten med gåvor till Uppsala domkyrka o Vårfruberga kloster, som Rasmus tagit upp i sina förteckningar av dessa institutioners jordebrev. Vidare tre anteckningar i kung Karl Knutssons jordebok (C4) om hans köp av klosterjord. Det är oklart om några brev någonsin utfärdats på dessa affärer. Dessa brev har säkert aldrig funnits i Eskilstuna klostrets arkiv,

åtminstone inte då det påträffades av Rasmus. Fem brev avser gårdar som troligen återbördats efter 1527 av donatorns arvingar. Ytterligare tre är intyganden om jordaffärer som beskrivits också i andra brev som Rasmus redan tagit med. Brevet från 1369 (DS7944) handlar om en pantsättning som förmodligen återlösts redan året efter. Vidare finns ett påvebrev (DS839), ett brev om två mindre bötesjordar o två brev om gårdar som kan ha dragits in till kronan p g a donatorns onåd hos kungen. Slutligen upptäckte jag att numret 30 antecknats på baksidan av brevet daterat 4/7 1399 trots att detta nummer hoppats över i Rasmus förteckning! Jag tolkar detta som ett tecken på att brevet faktiskt påträffats i klostrets arkiv o numrerats av Rasmus, men av misstag glömts bort i hans förteckningen. Resten av detta avsnitt ägnas åt en detaljerad analys av innehållet i varje enskilt brev för att utröna huruvida de borde ha sparats i klostrets arkiv o varför Rasmus i så fall inte tog med dem i sin förteckning.

Fyra brev är *testamenten* med donationer av jord till flera olika kyrkor o kloster, som har redovisats av Rasmus i andra förteckningar. Lagman Birger Perssons (Finstaätten) testamente från år 1326 (DS2586) samt Nils Abjörnsson (Sparre av Tofta) o hans hustrus testamente från år 1359 (DS6039 o 6040) återfinns i Rasmus förteckning över Uppsala domkyrkas brev. Det är mest naturligt eftersom dessa testamenten grundar prebendor i domkyrkan.⁸ Samma sak gäller för Ingeborg Ulfsdotters (Ulv) testamente från 8/12 1393. Det gynnar främst Vårfruberga kloster o finns därför med i förteckningen över detta klosters jordebrev (Riksarkivets signum B31). Den donation av ett markland i Enåkers sn till Eskilstuna kloster som hon gjorde i detta testamente finns ändå med i Rasmus förteckning över Eskilstuna klosters jordebrev eftersom två särskilda intyg hade utfärdats om saken. Det ena intyget har daterats den 25/1 1395 av Vårfruberga klosters abbedissa o det andra 14/4 samma år av kyrkoherden Nicolai Gregorii o sockenprästen Ragvald. Dessa intyg, RPB 2752 resp 2763 i Riksarkivets bestånd, har nummer 46 i Rasmus förteckning över Eskilstuna klosters jordebrev, se bilaga.

Bland huvudkartotekets uppgifter om brev rörande Eskilstuna klosters jordförvärv o avyttringar ingår också tre noteringar från 1448 o 1455 i kung Karl Knutssons (Bonde) jordebok, Riksarkivets signum C4. Det gäller tre markland i Svinnegarns sn i Åsunda hd som Nils Abjörnssons änka testamenterat till klostret 1359 (DS6040) o kungen köpte 1448. Det är den enda jordbruksmark som klostret någonsin sålde. Köpte ingick väl i kungens planer att upprusta den gamla kungsgården på slättmarkerna mellan Enköping o Mälaren, ett projekt som handlade om åtskilliga markland. Vidare förvärvade han 1455 fyra gårdar i Öja sn, västra Rekarne hd, som riksrådet Lars Ulfsson (Aspenäs) testamenterat till klostren i Eskilstuna o Julita med rätt för arvingarna att återlösa gårdarna. Förutom att köpa återlösningsrätten av Lars söner Erik o Detlev köpte kungen ytterligare fyra gårdar av dem. Några brev om dessa affärer tycks inte ha bevarats o skulle i vart fall aldrig ha sparats i Eskilstuna klostrets arkiv eftersom klostret *avyttrat* gårdarna. Det normala förhållandet vid av-

8 Salsta-prebendan o Sta Katrinas prebenda, se Dahlbäck, a.a., s.146 resp 149

yttring var att överlämna alla bevarade förvärshandlingar till den nye ägaren. De gårdar i Öja sn som kungen återlöste hade väl följande varit i klostrets ägo.

Ytterligare en generell förklaring till varför bevarade brev inte tagits med i Rasmus förteckning är *återlösen av pant*. I ett oförtecknat brev från 1369 (DS7944) omtalas en pantsättning av sex öresland i Harlinge i Bettna sn, Jönåkers hd, o fem örtugland i Ålspånga i samma sn samt drygt två öresland i det numera försvunna *Eckersta i Halla sn. Panten har troligen återlösts trots att brevet, dvs själva beviset på skulden, inte förstörts. Det som tyder på det är innehållet i de senare belägg om gårdarna som man kan hitta på Ortnamnsarkivet. Harlinge förekommer i ett jordbyte mellan drots Bo Jonsson (Grip) o Ragvald Magnusson (Fargalt) 7/3 1382. I ett brev daterat 26/3 1442 får vi också reda på att Svarte Jöns barn ärvt en teg i Eckersta efter sin mor o att sonen Ture Jönsson (Svarte skåning) köpte mer jord i *Eckersta av Lars Nilsson. Några år senare, den 21/10 1452, byter vidare hans bror Åke Jönsson till sig mer jord där av riddaren Bo Nilsson, en av drots Bo Jonssons arvingar. Åtminstone någon del av Ålspånga förvärvades av Vadstena kloster o återfinns i dess jordeböcker 1447-1502 (HH). Dessa indicier tyder på att mäktiga o rika män intresserat sig för godsförvärv i området. Om inte den ursprunglige pantsättaren Peter Petersson i Harlinge förmått att lösa in panten själv så hade nog drots Bo Jonsson (Grip) villigt ställt upp. Och även om panten aldrig inlösts verkar det inte särskilt troligt att Eskilstuna kloster skulle ha klamrat sig fast vid sin pant i stället för att utnyttja stormännens intresse för Harlinge med omnejd o av dem byta till sig annan jord som låg närmare klostret. På grundval av dessa indicier är det mest sannolika att Harlinge inte längre ägdes av Eskilstuna kloster i början av 1500-talet då dess egendomar drogs in till kronan. Pantbrevet om Harlinge från år 1369 bör inte ha funnits kvar i klostrets arkiv. Det är troligen anledningen till att det inte finns med i Rasmus förteckning.

En annan förklaring till att vissa brev inte förtecknats av Rasmus är *återbördanden* av arvingarna till de som skänkt gårdar efter 1453. Såväl enskilda som kungen själv har med eller utan laglig grund utnyttjat dessa villkor i besluten i Västerås 1527. Alla sådana anspråk skulle behandlas på härdstinget eftersom flera arvingar kunde finnas, men så har inte alltid skett. Brev om vissa gårdar har helt enkelt bara plockats bort ur de kyrkliga institutionernas arkiv. Det verkar vara det mest troliga skälet till att fem breven från åren 1454, 1468, 1470, 1482 o 1510 inte tagits med i Rasmus förteckning. Skälen redovisas här för varje enskilt brev ordnade i en fallande skala av säkerhet/trovärdighet.

En gård Grävlinge i Irsta sn, Siende hd skänktes till klostret år 1510 av Anna Matsdotter (Körning), men upptas som frälse i kronans första jordeböcker från 1540-talet. Den har säkerligen återbördats på så vis att man bara tagit bort det sista brevet ur den längre fångstkedja bestående av flera äldre brev, som lämnats kvar o pliktskyldigast förtecknats av Rasmus. Donationen skedde helt klart inom tidsramen för lagliga återbördanden o innehades på 1540-talet av en av donatorns arvingar,

Kristiern Larsson (Siöblad), vilket Gillingstam redan tidigare uppmärksammat.⁹ Hans slutsats att gården troligen återbördats styrks av påträffandet av de tidigare fångsthandling-arna i Rasmus förteckning. Man kan vara säker på att även brevet från 1510 har ingått i klostrets arkiv.

Samma metod att ta bort det sista brevet ur en längre fångstkedja förklarar också varför ett bevarat brev från 7/11 1482 saknas i förteckningen. I det här fallet är det ett bytesbrev som tagits bort, vilket innebär att det sista bytet i praktiken annulleras o bytesjorden återbördas av arvingarna. Enligt bytesbrevet bytte klostret bort fem öresland i Söderby, Ramnäs sn, Snevrige hd, mot jord i Sundby sn o Balsta i Stenkvista sn. Söderby hade klostret köpt av bytespartnernas svärmor 11/9 1448. Köpet har förtecknats av Rasmus (nummer 44) liksom arvingarnas samtycke på svärmoderns försäljning (Rasmus nummer xiii). Gården finns fortfarande kvar bland de forna klostergårdarna i kronans jordeböcker från 1550-talet. Slutsatsen blir att arvingarna återbördat den bortbytta jorden i Sundby o Balsta fast bytesbrevet inte förstörts. Det hade de laglig rätt till även om beslut från häradsting i frågan saknades.

En annan av de oförklarligt oförtecknade breven handlar om en gård i Norsa i Munktorps sn, Snevrige hd, som donerats till Eskilstuna kloster tillsammans med fyra örtgland i Rävsta i Jäder sn enligt brev daterat 2/5 1468. Rävsta finns med i klostrets egen jordebok från 1490-talet då den räntade 1 pund korn, fyra örtugar penningar o 6 lb matu (vilket stämmer bra med arealstorleken i donationsbrevet), men redovisas som frälse i kronans jordeböcker på 1550-talet. Den har säkerligen återbördats utan laglig grund till någon av de tre andra frälsegårdarna i samma by. Det var inte alltför ovanligt att mindre gårdar eller obebyggda åkertegar bytte ägare på detta sätt. Återbördandet av Rävsta kan helt enkelt ha gått till så att någon tog bort donationsbrevet ur klostrets arkiv med eller utan Rasmus medhjälparets vetskap. Det kan förklara varför brevet inte förtecknats trots att ingen gjort anspråk på den första gård som nämns i brevet, Norsa, som inte återbördades. Gården räknades ännu på 1550-talet till klostrets utgods av fogden på Eskilstuna gård.¹⁰ En annan tänkbar förklaring är att brevet om Norsa tagits bort ur arkivet eftersom kungen själv återbördat tre andra gårdar i denna by, enligt (AoE29). De påstås där ha tillhört St. Henriks pb i Västerås. Det är välkänt att Rasmus förteckningar ofta syftade till att främja kungens privata återbördanden, ett brev som kunde användas för att styrka/avvisa kungens rätt till förvärv kan ha lagts åt sidan för närmare analys o därför, mer eller mindre av misstag, glömts bort vid förteckningen av breven i kistan o hamnat utanför förteckningen av Eskilstuna klostrets arkiv. Brevet från 1468 bör dock tidigare ha ingått i klostrets arkiv.

Brevet från 1470 handlar om Hässletorp i Husby-byringe sn som Erik Anderssons (Ekeblad) änka Katrin Andersdotter sålde till klostret. Torpet redovisas som kungens

9 Gillingstam, Ätten Siöblads medeltida släktförbindelser och äldsta historia, 1949, sid.39.
10SöH 1553:1 f.79, 1554:8 f.90, 1555:8 f.115, 1556:6.

arv o eget 1560 (AoE29A2) o överförs tillsammans med de andra arv o eget gårdarna på kronans fogde till SöH1574:10 f.60, då kungens ålfiskare hade det fritt. Det verkar som om arvingarna återbördat torpet o bytt bort det till kungen som gjorde flera byten med Anders Eriksson (Ekeblad).

Möjligen har också de mindre jordar som omtalas i brevet från 17/3 1454 (RAp odat.173) återbördats eller bortbytt. Kronans jordeböcker redovisar såväl skatte-, kyrko- som frälsegods i de byar i Turinge sn, Öknebo hd, som avses. Det handlar om fem örtugland i Berga o åtta i ”...uringe”, som skänkts av lagmannen Erik Nipertz föräldrar. Det andra ofullbordade ortnamnet tolkar jag som Turinge, dvs kyrkbyn, men *DMS Tören* (2:1 sid.121) identifierar det med Trönninge i Ekerö sn, förmodligen utifrån Peringsköld XI s.342. (Frågan lär väl utredas närmare när DMS kommer fram till Öknebo hd.)

Vidare märks en grupp om tre oförtecknade brev från åren 1360 (DS 6253), 1404 (SD 494) o 1443 u.d. (odat 162). De kan möjligen ha tolkats som *intyganden* av olika slag. Sådana brev brukade Rasmus o hans medhjälpare inte bry sig om att ta med i sina förteckningar. Det kan förklara varför de inte finns med på hans lista trots att de borde funnits i klostrets arkiv. En annan förklaring kan vara att alla uppgifter om jordförvärv i dessa brev redan finns med i de andra brev som Rasmus förtecknat. Den jord som t ex uppräknas i DS6253 finns också omtalad i DS6325b, som ingår i Rasmus förteckning som nummer xl.

Vad gäller SD 494 så handlar det om drottning Margaretas storstilade gåva av godset Strand¹¹ med underlydande till Eskilstuna kloster. Rasmus förteckning innehåller flera brev om detta förvärv, nummer 26, 35, 36 o 109. Uppgift om något brev med samma innehåll som SD 494 har jag dock inte lyckats hitta. Även detta brev kan tolkas som ett intygande av det slag som Rasmus ofta hoppade över. Bland de utelämnade intygen märks vidare ett brev från 1443 där diverse släktingar intygar att tidigare försäljningar har deras samtycke. Brevet från 1443 handlar om klostrets förvärv av 13 örtugland i Karlåker o ett halvt markland i Heby, som båda ligger i Kjula sn, östra Rekarne hd. Samma förvärv omtalas också i andra brev som Rasmus tagit med i sin förteckning (nummer Y o xxv). Ägorna förtjänar viss uppmärksamhet eftersom de tillsammans med åtta örtugland i när-belägna Sundby sn olagligen fångats av den ökände fogden Jösse Eriksson, dvs dansken Jens Eriksen Lycke. Han skaffade sig ett 70-tal gårdar i Sverige med tveksamma metoder, se *SBL*.

Dessa resonemang förklarar varför 18 av de 22 brev om klostrets jordförvärv o avyttring som påträffats i huvudkartoteket inte förtecknas av Rasmus o hans medhjälpare. Andra tänkbara orsaker är bristande ordning i arkiven, slarv o felläsningar.

¹¹ Det forna storgodset Strand ligger i Jäder sn, östra Rekarne hd. Det omtalas redan 1250 (DS377) då drottning Katarina skänkte det till herr Röriks barn, se ÅSF I:2 sid.185. Strand förblev i Rörik Birgerssons släkt, men övergick genom gifte till Nils Bengtsson (kluven sköld), som enligt Liljeholm PHT 1952 sid.40, var far till den Karl Nilsson som mördades i Riddarholmskyrkan den 19/6 1381 av drots Bo Jonsson (Grip), som också tog alla hans gods i beslag, bl a Strand.

Återstår så fyra brev, som inte går att bortförklara lika lätt. De innehåller uppgifter om klostrets förvärv av jord i fyra byar, en kvarnström i Mjölby o en källare i Stockholm.

Bland breven finns ett brev som handlar om bötesjord. 1356 (DS5572b) överlämnade fogden på kungens vägnar ett örtugland jord i Sal, Eskilstuna sn, o ett halvt örtugland i Kumla, Stenkvista sn, till Eskilstuna kloster. Senare uppgifter visar att klostret ägde jord i båda byarna vid medeltidens slut. Brevet borde ha funnits i Eskilstuna kloster arkiv när Rasmus gjorde sin förteckning. Någon systematisk utrensning av brev som handlar om kungen eller bötesjord verkar inte ha gjorts. 1362 (DS6710) skänkte Anund Bosson Djäken 13½ örtugland i Svelunda som tidigare pantsatts till klostret av hans svärfar Birger Jop o hans hustru samt 10 örtugland i Tvänö, Hargs sn, Uppsala stift o en kvarnström i Mjölby i Ögl. I ett annat bevarat brev (DS6711) från samma år befullmäktigar han en person att låta fastfara gåvan av Svelunda på häradstinget. Det finns inte heller med i Rasmus förteckning vilket möjligen kan förklaras med att fullmakter inte heller alltid togs med i hans förteckningar. En annan orsak kan vara att Anund Bosson råkade i onåd hos kungen som beslagtog all hans jord. På så vis kan gåvan ha gått klostret ur händerna o förverkats av kronan.

Även brevet från 1489 om en donation av hus, bod o den nedre källaren i Stockholm borde ha funnits i Eskilstuna klostrets arkiv, men brevet inkluderar också en donation till Helga Lekamens gille av den övre källaren o ett hus på samma tomt. Därför kan klostrets nedre källare lätt ha blandats ihop med gilletts övre källare liksom övriga delar av huset. Det går att utreda om det återbördats med hjälp av Stockholms stads jordeböcker.

Slutligen återstår brevet från 1231 (DS839), ett påvebrev som stadfäster brödernas innehav av St Eskils kyrka i Tuna, talar om att jarl Birger brosa har patronatsrätten till denna, samt att han tidigare skänkt gårdarna Årby o Åby, som låg i närheten av klostrets huvudbyggnad. Eftersom påvebrevet är en stadfästelse av ärkebiskop Stefans tidigare stadfästelse av brödernas gods o rättigheter så måste gårdarna ha donerats till klostret före 1185 då ärkebiskopen avled. Varför har inte detta brev tagits med i Rasmus förteckning? Fanns inga kopior på påvebrev i klostrets arkiv?

Det ursprungliga arkivets omfattning

Med hjälp av Diplomatiariets huvudkartotek har vi upptäckt ett ganska stort antal av brev som borde sparats i klostrets arkiv, men inte fanns med i Rasmus förteckning. Vidimeringarna o dombreven som härstammade från andra arkivbildare borde väl ha ingått bland övriga handlingar o om man delade ut delaktighetsbevisen till sina medlemmar så borde väl åtminstone en lista på namnen ha upprättats av klostret för eget bruk, men något sådant medlemsregister har inte återfunnits.

Förutom att utreda vilka ytterligare brev som borde funnits i arkivet har en noggrann analys gjorts av brevens innehåll, en lista över de olika gårdsnamnen o ackumulera klostrets gods innehav över tiden. På så vis upptäcker man ännu fler brev som saknas: Inga brev finns som styrker klostrets förvärv av flera centralt belägna gods i E-a. Varken i Rasmus förteckningar eller i dagens bevarade bestånd. Såväl Tuna, Hunsala, Hunsta, Vilsta, (Dessutom saknas uppgift om förvärvet av 54 öresland som klostret bortbytte till kung Magnus Ladulås 1290 emot storgodset Fors, ungefär lika mycket i Östergötland, som bortbyttes 1372 till Skänninge kloster, o några mindre ströjor dar i Sörmland, men brev om detta har säkerligen inte funnits i arkivet eftersom de bortbyttes.)

Hur ska man förklara det? Går det att förklara?

Belägg saknas även för förvärvet av klostrets huvudgoods, Tuna och/eller Hunsala, som brukades av tre landbor vid medeltidens slut. Vid utgrävningar av klostret har man dessutom påträffat hans brors, jarl Karl döves sigillstamp. Det tyder på att också han besökt klostret o kanske donerat dessa eller andra gods. Eller var det en tredje broder, Magnus Minnesköld som gjorde det? Han förekommer inte i några bevarade brev, men hans son, den kände Birger jarl skänkte 1266 det angränsande Karleby (DS518).

Det tredje forna storgodset Fors bytte klostret till sig 1290 av hans son Magnus ladulås (DS670). Rosén anser att beseglingen av hans bröder tyder på släktgoods.¹² Man kan också tillägga att i två andra brev där kung Magnus bortbytte kronojord till klostret har detta tydligt utsagts o han lovar att ersätta kronan¹³. Eftersom dessa donationer måste ha tillmätts en särskild betydelse (det kan t o m röra sig om de första donationerna som överhuvudtaget gjordes till klostret) så är det mycket underligt att inte uppgift om förvärv bevarats. Som en jämförelse förtjänar nämnas att jarl Birger Brosa ungefär vid samma tid gjorde stora donationer till Riseberga klostrets grundande o detta brev har bevarats, se Grandinsson NMU. Likaså har flera brev om den samtida kung Knut Erikssons byten o donationer med Julita kloster bevarats. Så varför just Eskilstuna klostrets tidiga brev försvunnit är en gåta.

För att kunna utreda förhållandet mellan Rasmus förteckning o det ursprungliga arkivet o göra en uppskattning av det faktiska mörkertalet krävs en godshistoria där klostrets jordinnehav i olika byar ackumuleras över tiden. Endast på så vis kan klostrets jordägor vid tiden för indragningen uppskattas så att man kan avgöra vilka handlingar som borde ingått i arkivet vid tidpunkten för Rasmus förteckning.

Dessutom har klostrets jordebok (Riksarkivets signum D8), landskapshandlingarna för Rekarne samt Ortnamnsarkivets jordeboksutdrag o register över äldre

¹² Kronoavsöndringar (1939)

¹³ DS638 o 647, båda finns med i Rasmus förteckning.

bebyggelsenamn genomsöks för att om möjligt hitta fler uppgifter om Eskilstuna klostrets jordegendomar än de som upptäcktes i huvudkartoteket.

På så vis upptäcktes några gårdsnamn, som det saknas medeltida belägg för.

Dessa uppgifter är också relevanta för en analys av arkivets omfattning.

Redovisas separat p g a omfånget med kasuistik för varje gård, uppgifter från Ortnamnsarkivet i

Uppsala o Rekarnes landskapshandlingar, se Gustafsson, Eskilstuna klostrets godshistoria, 2007.

Uppgift saknas f ö också för en hel del biskopsgods på Rek. En tänkbar förklar är att det aldrig funnits brev på dessa eftersom de ingått i ett Tuna stift. Grundandet kan ha gått till så att stiftets gods delades mellan Strg biskop o johanniterna i E-a!

Det sammanlagda mörkertalet för Eskilstuna klostrets jordförvärv är större! kan uppskattas till 128 öresland, vilket är ganska mycket, ca 17% av det totala antalet 758 öresland som omtalas i de bevarade breven. I denna siffra ingår x attungar i Östergötland som uppskattats motsvara xx öresland. Omvandling mellan öresland o attungar varierar i breven från 2 örtugland till 2öresland, men här har såvitt möjligt bytesjordens öresland använts eftersom byten vanligen avsåg lika mycket jord om inte mellanskillnad omtalas. jfr Dovring Attungen o marklandet.

Jarl Birger Brosas donation avsåg ett storgods nära klostrets huvudbyggnad o hans donationsbrev borde ha suttit på väggen till evig åminnelse o tacksamhet för hans generositet. Likaså saknas bevarade uppgifter om förvärvet av det andra storgods Hunsala på vars mark klostret låg o förmodligen grundades på. Möjl kan man tänka sig att Ludvigssons medarbetare fått instruktion om att finna o plocka ut alla brev om kungliga donationer de kunde finna för att kg GI skulle kunna utnyttja handlingarna för sina återbördanden. Denna hypotes motsägs dock av att det faktiskt finns kvar en hel del brev i förteckningen där såväl kung eller drottning omtalas som sakfall o medlemmar av Sture-ätten.

Förutom medeltidsbreven har ett latinskt psalterium från senare hälften av 1300-talet ingått i klostrets arkiv. Den vackra handskriften i samtida band var ursprungligen försedd med rött skinn på träpärmar. Volymen är fullständig o består av 184 pergamentsblad. På blad 1-6 finns böner o psalmer, blad 7-12 ett kalendarium, på blad 13 en absolutionsformel o på nästa blad en vacker helsides miniatyrmålning. Psaltartexten o litanian upptar det mesta av utrymmet, blad 15-183. På pärmens insida har någon skrivit namnet *Johannis Messenij*. I början av 1800-talet återupptäcktes volymen i Riksarkivets Skoklostretsamling o Annerstedt kunde knyta den till Eskilstuna kloster genom att läsa de anteckningar som gjorts i kalendariet. Där räknas de tolv månaderna upp med dödsdatum för mer än 100 av klostrets andliga o världsiga medlemmar. Collijn har utrett detta o identifierat de flesta av de namngivna personerna.¹⁴ Uppgifterna måste enligt Collijn ha skrivits dit i efterhand i början av 1400-talet, troligen före 1407 eftersom Karl Ulfsson (Sparre av Tofta) omtalas som levande. Eftersom drottning Margareta personligen besökte Eskilstuna

14 Ett nekrologium från johanniterklostet i Eskilstuna, Nord.tidskr. För bok- o biblioteksväsen 1929.

o Torshälla vid denna tid, 1402, stannade i flera dagar o gjorde en större donation av gårdar till klostret, så verkar det troligt att hon också haft med sig detta psalterium. Anteckningarna skulle i så fall ha skett mellan åren 1402-407. Man kan också notera att Karl Ulfssons hustru Cecilia uppges ha dött den 5/10 vilket Collijn tolkar som en felskrivning för Helena eftersom han antog att Karl Ulfsson endast varit gift två gånger. Numera anses han dock ha varit gift fyra gånger o Cecilia var namnet på hans tredje hustru, se ÄSF I:1 sid. 87.

Trots det ganska omfattande mörkertal som kan härledas ur uppgifterna om förvärv o avyttring i de bevarade breven så vill jag ändå påstå att den brevsamling som Ludvigsson använt för sin förteckning verkligen var återstoden av Eskilstuna klostrets arkiv. Det är nämligen just dessa brev som klostrets syssloman borde ha bevarat i sin löpande verksamhet för att uppfylla lagens krav på att kunna styrka förvärv. De brev som saknas i förteckningen var antingen mycket gamla (från 1100-talet) eller så rörde det sig om jord som klostret avyttrade. Även om en del diskrepanser återstår så kan man nog tillåta sig att dra slutsatsen att större delen av Eskilstuna klostrets arkiv faktiskt bevarades åt eftervärlden.

Jag tackar docent Jan Brunius på Riksarkivet för att han tagit sig tid att diskutera dessa frågor med mig o uppmärksammat mig på de arkivhistoriska frågorna. Stort tack också till Henric Klackenbergs som hjälpt mig hitta arkivmaterial o skickat en kopia på Lidija Svabes anteckningar. Egentligen borde jag gå igenom Rasmus förteckning en gång till för att kontrollera att inga misstag skett vid identifieringen av breven i huvudkartoteket. Man borde väl också för fullständighetens skull jämföra med andra avskriftssamlingar, Örnhielm redovisar t ex drygt 200 brev som handlar om Eskilstuna kloster.

TG2007

Bilaga: Rasmus Ludvigssons förteckning över Eskilstuna klosterns arkiv

De brev jag inte hittat i Diplomatariets huvudkartotek har markerats med fet stil o markerats **ej HK**. Ofta rör det sig om dubletter, intyg eller vidimeringar. För inbördes referenser mellan breven i förteckningen används förkortningen RL + nummer, t ex RL 2. Diverse förkortade uppgifter om innehållet finns kvar för att underlätta identifieringen. Det är inte alltid så lätt att skilja mellan köpebrev, gåvobrev, fastebrev, stadfästelser o vidimeringar. Häradshövdingen kan t ex intyga att en person tidigare donerat en helt eller delvis pantsatt gård.

Häfte 1

Arabiska sifferserien 1-29, 31-109 samt 200-202:

- 1 14460701a, RAp, ort Ea, Hemming Hatt Tångesta i Kärbo sn Siende hd
- 2 14460909a, RAp, ort Väås. Hem Hatts bror tillåter
- 3 14480930, RAp, Anundshög, fastebrev på RL 2
- 4 **ej HK** Heming Hatts fångstbrev på Tångesta motsäger 14470710, RAp
- 5 14000425a, RPB 3088, ort Skara.
14251027, RAp, Aby. Birge Folkess ger Svartobol i Härene sn Väbo fjärding
- 6 14090705, SD 1075 o SD 1076, byte Torberg Kärling
- 7 14080518, SD 969, Krok Larsson
- 8 14160528, SD 2242 bytesbrev, jfr SD 2243 fastebrev =RL 96??
- 9 1450000i, RAp, från odat 172, gåvobrev Kat o Lucia Petersdott Lövhulta
- 10 14491002, RA hh Ulf i Flenamo ger fasta på RL 9
- 11 14460720, RAp, köpebrev på RL 9
- 12 13850131a, RPB 2081+2082 Fårkätta o kvarnström nedanför Fors bro av Sbi
- 13 **ej HK** Förvärv av Tångesta Fader Svenssons mgåvebrev
intygas 13890630a, RPB2405 Ekevi RA
- 14 **ej HK** Johan Gynterssons förvärv av 1g Hälleberga, Älvstads sn Bobergs hd.
- 15 13850222, ort "Thorsang". från odat 81. Joh Uddsson rd
- 16 14960707, RAp, ort Torpa. Arvid Knutsson hövitsman Öresten Vg.
- 17 14700210b RAp, Joh Gyntersson (Bukhorn) o Jöns Nilssons vidim av RL 18
- 18 14250319b, RAp, vp P Birgerss i Faderstorp stadfäster sin svärfars donation
- 19 14121011 RAp Tuhundra hdtg
- 20 14460604, RApp, Olof Överskärare gd i Strängnäs
- 21 14800603, RAp, Esk, unge Magnus Murmästare borgare i Sth skänkte tomt
- 22 14450103, RAp, Esk, Hällberga i Stenkvista sn, se även RL 60
- 23 14510312a, RAp, Örn XI s.344 Sbi o Sö lm intygar
- 24 13850309, RPB 2183 ihopklistrat med RL xvi o 40
- 25 14511005a, RAp, Tumboås, Örn XI s.345
- 26 14020504, SD176a, Henning Brostorp sålde t drott Margareta för 400k.
?14020330 RA jfr fastebrev SD176b.
- 27 14420517, ort Ea, RAp, PUs änka Gertrud Rembalsdott ger, GiOV s.79
- 28 14610609b, RAp, ort Tsh. rd SU fastebrev på RL 31 som Tyke L sålde

- 29 14730000, ej HK, Ramborg Henriksd gav 3½t i *Halspånga i Fors sn örekh
30 Nummret saknas i RLs förteckning, men det finns ett brev 13990704 som
har detta nummer på baksidan. Det handlar om Vålnäs på Fogdön.
31 14591123, RAp, Esk, Hadorph I E 74 s.133f, Örn XI --, Per E57 (reg)
32 14470125b, ort Ea, RA vp P Hemmingss ohh Katarina Santesdott
33 14790214, RAp, Axberg, sockenpräster vittnar att hu Elin skänkte 4t i
Lövhulta, jfr odat 162
34 14460603, RA ½ö i Halsponga
35 14031112, SD 396-398? drottn Margareta skänkte
36 14010526, SD 60, ort Kjulaås. hu Ingeborg oh son Nils Gregersson sålde
??14041014, SD 493, de avsäger sig arvsrättigheterna jfr RL 109
37 12660716, DS518 Karleby bak=37
38 14860703, RAp, uo, Örn XI s.424 kh i Långbro sn byter
39 14640101, RAp (defekt), Esk, Joh Gyntersson (Bukhorn) ohh se Gi s.26
40 a) 13580307, DS 5865, ort Ekeby på Selaön.
b) 13851004b Magnus Bengtss stadfästelsebrev på samma gods ihopklistrat
med RL24!
41 13580929, DS 5977, RA Jöns i Ökna hh dom o fastebrev samma gods
på att de "till Slottet lagligt sålde är"
42 13680218, DS7660, Klemens i Båresta Opp hd
43 13570127 DS5696, gåvobrev Räftefla i Husby byringe sn
44 14480911, RAp, Söderby Ramnäs sn, se Västerås herdaminne s.162.
45 13600223c, DS6238, ort Ea pantbrev rd LM. fastebrev 13600321c, DS6252
46 13950125 +13950414b, RPB 2752+2763. Två vittnesbrev sammanbundna
där abbedissan resp två präster vittnar om att fru Ingeborg Ulfsdotter (Ulv),
Harald Kases hustru bl a skänkte 1:0 i Enåkers by till Eskl
47 15040702b, DD281, RAp, Norberg, O Anderss i Gäse stadfäst sin fars gåva
48 14960306, DD911 DD277, P Stenkull (två hjorthorn), Vä-ås herdamin s.467
49 13611212b, DS6556, Magnus Sture samtycke sin avlidne fader Anunds gåva
50 14530122 RAp, Haldenstad i Kullerstad sn Memings hd
51 **ej HK** styrker frillosonens förvärv av 2gd i Skänninge m m före 13720321
52 13411014 DS 3599, Bergvid Sunessons jfr RL 53 =nästa nummer
53 13420122, DS 3619. Bervid av Olofstorp ger
54 14090202, SD1035. Asser Brase o Helena Jonsdotter jfr RL G
55 14040503, SD 449 ort Tun. Jöns Magnusson (Magnus Marinasons ätt)
56 13870202b, RPB 2292, Jonas Bondasson rätt återlösa pantsatt jd hos Elaus,
jfr RL xxxvi
57 12780625, DS 647 Eklången kg Magnus köpebrev
58 **ej HK** Jul kl abbot vidimerar RL xxxviii
59 13750617, RPB1157 eller 945 (som feldaterats i RPB till 13700609)
Dan Eriksson intygar att han gett morgongåva Ö226
fastebrev på ½:0 i Blacksta som hans mor gav
60 14460127a, RAp, Kjulaås, fasta på RL 22
61 14411123, SMR1503 stadfäster RL 68

- 62 14130521, SD 1720, Esbjörn Blåpanna pantar 0:4 i Blacksta, Ärla sn
14140225, SD 1916, pantar lika mycket jord igen, är det samma jord?
- 63 14540207, RAp, Kjulaås, hdomhav Ulf i Flenamo intygar
- 64 14351206, SMR 338, ort Sövsta (Stenkvista sn Örek)
- 65 13980706 Peter Ulfssons (Sövstaätten) morgongåvobrev
- 66 14300513a, RAp, ort Gripsholm
- 67 13570713, DS 5772 ÖRek ting. fastebrev på Räftefla
- 68 14370823, SMR 614, Tsh. Hemming Larsson
- 69** **ej HK** vp Folke Tursson köpebrev av P Magnuss ½:0 för 56 mark
- 70 14600624 RAp, Esk, Katrin Larsdott, Folke Turssons änka stadfäster RL 69
- 71 15030611, RAp (defekt), Sth, Örn XI s.449,
- 72 14600309, RAp, ort Ea. Halsta Björksta sn Tjurbo hd
- 73 14980600, Kjulaås.
- 74 13960127c, RPB 2797, Karl Ulfsson (Sparre av Tofta) skänker kv i Tsh m m
- 75 14730000e, RAp, Övernäs, om Aggerön som av ålder delats mellan
- 76 14220618, RAp, Fagrahed, fastebrev på RL B
- 77 14830503, RAp, ort Ea, Arvid Trolle jbyte P Sjögren s.136
- 78 14090823, DS1129. Ny läsning av Ortnamnsarkivet: ska vara Torsberga
i Stenkv sn örek hd o "hunzstom" dvs *Hunsta i Fors sn vrek hd.
- 79 14000603, RA
- 80 13650215c, DS 7145 jbyte domprost Petrus
- 81 13621130, DS 6715, ort Hagby i Ärla sn.
- 82 13630102, DS 6750, 1t Hedemora
- 83 15150330, RAp, ort Strg. Hageby i Tsh sn räntar 12ö, se HH 39 nr 28.
- 84 12901203, DS 1026 kg Magnus ger Fors
- 85 14890126, el.25, RAp. PE dombrev på Husholmen vid Skjulsta, Esk sn.
- 86 14440513, RAp, uo, Ragv Magnuss i Hedensö sålde 6ö i Lundby Fors sn
- 87** 14460621 herr Staffan Ulfssons dombrev på samma gods som RL 86
- 88 13720321a+b, DS X 153 +154. Storbyte m Skänninge kl
- 89 13340508, DS3057 LU (Ama) sålde
- 90 13801111, RA jfr 1380 u.d från odat 74 o 65?
- 91 13600321a, RA, DS6254
- 92 13990613, RPB 2984 räfsteting: Hällberga o Balsta Stenkv sn åter skatten
- 93 13541021, DS 5066, ort Hedensö? Notholms erkänner sig skyldig ersätta
- 94 14540719, RAp, Esk, Tord Björnssons änka Kristin Andersd
- 95** 13040000, **ej HK**, bortbyter Tönnesta mot jd i Sundby sn
- 96 14160528, SD 2243 fastebrev
- 97 14450306, RAp ort Tsh, Örn XI s.311, Tyke Larsson test
- 98 14450805b, Vadstena. Örn X:392
- 99 14730803, RAp, Vadstena, Örn XI p.394, 1ö i Kälby Fors sn
- 100 14090821, SD 1125. Räfsteting Halsponga, Mycklinge, Torsberga...
- 101 14730416, RAp, Esk, Örn XI s.393, Ulf Torstenssons i Skiringe gåvobrev
- 102 14420218a, RAp, fragment, gåva eller byte *Biwgsaas norr om Örebro
- 103 14490915a, RAp, Esk, Örn XI s.339 Kat Pedersd sålde

- 104 14071130, SD 904. Ingevald i Nygård test 2t i Halspånga stadfästes
 105 14811221, RAp, Esk, Peter Luden i Balsta skänker
 106 13741009, DS8662, bytesbrev i B22 s.70 jfr fastebrev RL D
 107 14530118, RAp, 0:1 i den gård man kallar under åsen Sundby sn örek hd
108 ej HK Biskop Joannis av Roskild vidimerar kg Magnus bytesbrev RL 57
 109 14041014, SD 495, drots BJs änka Margareta avsäger sig arvsrättigheter
 200 14010526 , Kettil Nilssons (hh örek ofrälse Bråhovda) vittnesbrev på RL 36
201 ej HK Ulf Åbjörnsson ohh fru Kristina testamenterar 2 töner mjöl den 17/2
 1327. Det här verkar vara numera förkommet orginal som stadfästs
 av sonen Karl Ulfsson (Sparre av Tofta) i nästa nummer dvs RL 202
 202 13660914a, DS7418, Esk. KU stadfäster mjölräntan

 Romerska sifferserien, små bokstäver, 1-53:

- i 12790515, kg Magnus 16t i Gultbrunn sydost om Tsh.
 ii 14711221, RAp, Esk, Solberga Rinkeby sn Närke
 iii 14090823, SD1130. räfsteting åter skatten
 iiiii 12780122, DS 638 Kung Magnus säljer en kruj i Gultbrunn 0:0:16 Kloster sn
 v 13850309a, RPB 2183, ort Skälby. räfsteting tilldömer Eskl = RApp B70
 vi 13381208, DS3402 ort Ea. Mycklaby Linköp stift
 vii 13740706b, DS8606, Grönsta, Ånsöga bytesbrev,
 13740706c, DS8607, hhbrev på Kvinnersta Axbergs sn Närke
 viii 14070000 Misc, 5ö i Rossvik, 6ö i Hacksta, 10pl i Tandela 1380
 ix 14220315, RAp, Germund Larsson i Fjällskäfte pantar ½k i Ånsöga Esk sn
 x 13550301, DS 5098. Kat Pd 1ö Kvinnersta Esk sn (syster Ulf P i Sövsta)
 xi 14820917, RAp, Hamra, Märta Tordsd i Hamra Munktorps sn Tuhundra hd.
 xii 14250000, Arvid i Måsta köpebrev, jfr fastebrev =RL xx
 xiii 14821107a, ort (örek), fastebrev jfr RL 44
 xiiii 13830528, RPB 2183, rd N Gädd ohh jbyte m Tidheka Dwzo ohh
 xv 14270914, RAp, Abraham Skräddare i Solby i Vallby sn Örek hd ohh Margit
 xvi 14780203, RAp, Örn XI p.401, Tord Björnssons änka Kristin Andersd
 xvii 13180000, DS 2130
 xviii 14890702, RAp, Tomas Anderss säljer sin moderneäng, fastebrev 14900115
 xix 13030713, DS 1402, vidim 2 ggr! Bengt Ingvarsson Puke + DS2816
 xx 14250628, RAp, Fagrahed. fastebrev på RL xii
 xxi 14980126, Rap, inte Magnus i Eneby fastade
 xxii 13990619, RPB2985, räfsteting jfr RL 92 o SD1835
 xxiii 14150806, SD?? Joh Birgersson i Stenhammar
 xxiiii 14900114, Glömsta P Ingewaldsson i Grönsta byter 8ö Röksta
 xxv 14020615, SD189, Olof Ottesson fick 5ö i Önsta mot jd i Slagsta
 xxvi 13850629c, RA
 xxvii 13830702, örek tg uhh intygar att odat 80
 xxviii 12850321, DS 804 Ingvar i Kumla ohh Katarina
 xxix 14220624, RAp, Cecilia Larsdotter i Stenhammar Flens sn pantar
 xxx 13470719a, DS 4202. kgdom om Esta skänkt av Ulf i Esta

- xxxi 13480728, ort Ea DS 4349. jbyte Uppsalahalsen, Esk sn
 xxxii 13251206, DS 2546
 xxxiii 14140129, SD1887 Bi Knut Linköp o Ivar Nilss räfsteting BJ byte återgå
 xxxiiii 13990626 RPB 2988, Kettil Nilssons hh fastebrev på lö i Årna då Fors sn
 som P i Skjulsta gav emot lö i Almby Jäders sn
xxxv 14450920, Ragnild Ingevaldsd fullmakt, systemen får tilltala Jösse Es arvingar
 xxxvi 13870202c, RPB2293, Jonas Bondasson ohh överlåter rätt återlösa, jfr RL 56
 xxxvii 13750224, RPB 1129, Runna i Torpa sn, Nils Gäddas trol återgångna byte
 xxxviii 13650810, DS7212. Klemet Tyrgilsson byter sin g i Bottolfstorp m Ålsjön
 xxxix 14211006b, RAp, Filip Stok skänker
 xl 13600723, RA, DS6325b. rd LM Kullersta
 xli 13690222b, DS7843, KU bortbyter jd som återgår på räfstetg 1409
 xlii 14880715, Lars Birgerssons jbytesbrev på Nordaná m m
 xliii 13461121, DS 4119. "Herr Hans" i Tumbo o Bo Abrahamssons vittnesbrev
 xliiii 14700125, RAp, Joh Gynterss o Jöns i Måsta vittnesbrev, Kuse ej "Close"
 xlv 15091009, RAp, Tumboås Erik Knutsson hh vrek fasta jskifte Mats Stare i M
 xlvi 13830225, herr Nils i Jäder o herr "Mats" i Husby vittnesbrev ihop m RL24
 xlvii 13700510a, DS 8117, ort Ea, Nils Gädda (återgick enl 14690103)
 xlvi 14480927, RAp, P Karlsson (två vinkelhakar) präst i Sth, pb Västerås s.623
 xlix 14020615c, SD 190, ½ö i Sundby som Nils bortbytte mot jd i Lövgård
 l (dvs romersk siffra 50) 13721025, DS X 186, Ingevald Anundssons o P
 Djäkens räfstetingsbrev 2½ö i Säboluten vid Hammarby
 li 13801115b, hh Kettil Nilssons fastebrev på 14pl i Kullersta Sundby sn som
 Lars i Stenby (Fors sn) upplåtit emot ½ö i Kolsta Fors sn. från odat 76.
 lii 13620908b, DS 6670, ort Kjula. Ramborg Karlsd (SiggeM änka) ger full-
 makt åt Joen i Kjula att ge fasta på 1t Hedemora åt eskl. gåvobrev RL 82
 liii 13600729, DS 6328, Henechin Ödla's borgare i Örebro "bekännelsebrev",
 dvs kvitto att han fått 23k av eskl för Anund Stures pant.

Bokstavsserierna:

- A 14621012, skiftesbrev mellan vp Järle Pederson i Ekeby i Vänge sn
 o P Karlsson i Brunna, Brunna sn, Ulleråkers hd Uppl, se DMS
 ?jfr? 14340423, RA
 B 14210920, RAp, Tord Ebbassons test 8t i Hållsta Husby byr sn
 14340423b ej 1433, SMR 65, stadfäster svärsonen B Stock o döttrar detta
 C 14800626, RAp, Karin Larsdotter i Nässelsta/Stjärnhov Gryts sn Gi s.20
 D 13741000a hh brev **endast RL** enl SDK brevnr 10583, jfr bytesbrev RL 106
 E 14720312, RAp, uo, Örnh XI s.391, Gi PHT 1962 sg 2½ lilja
F **ej HK** Ragnild Ingevaldsd köpebrev på 13t i Karlåker o 10t i Heby, Kjula sn
 på örek som hon sålde till sin halvsyster Katrin Pedersdott i Lövhulta, Vallby
 sn för 50k pgr Sthmynt o 4 fat järn.
 G 14200607, SD 2782 ort Ea, Ö Jät jfr 14090202.
 H 13740704b, RPB1082 stadfäster Närdavi en åtting

- I Bokstaven används inte. Däremot används litet L för romersk siffra 50.
 J 14740407, Ups, DMS 1:5 s.69ff.
 K 14260215, DD 261, Nils Engelbretsson sålde med sin kände brors samtycke
 L 14880907, morgongåvebrev på Grävlinge i Irsta sn, som sedan donerades
 till Eskl 15100815 o återbördades trol före 1553
 M 14700602, RAp, Esk, trol Nils Kuses änka Margit Olofsdott
 N 14950000b, RAp, Sth, Erik Ragvaldss 1g på Norrmalm vid Sth
 O 14190608, SD 2635. fastebrev lö Solby Vallby sn o 9pl i kyrko-Sundby
 P 14770630, RAp, Strg, Simon Jute gör en sämja ang 14591123
 Q 13830528b, örek tg. uhh intygar att Lars Galne skänkt. från odat 78.
 R 14630221, RAp, Arboga, Örn XI p.366, Erengisle Nilsson i Hammersta
 S 13610307b, DS 6435,
 T 15050729, RAp, Västerås, ger gd i Strg.
 U 14090723, Upps. räfsteting Foghammar tilldöms Karl Djäkn
 V 14760303a, RAp, Jöns Bosson, "Kock", fordom borg i Strg sålde tomt i Strg
 W 14820119, RAp, Esk, Kristin Andersdott i Balsta Esk sn gav ett torpstad
 X Flera brev om det stora jordbytet m drots Bo Jonsson som helt återgick!
 se 13851006, som är svårläst, även Hadorph E74 s.56f o
 trol korrekt komplettering i U269a s.33 =13860000p i SDK
 Y 14450920, RAp, Esk, från odat nr 149, 2ö i kyrkoSundby sålde 2t gav
 Z 13801115a, hhbrev Olov Röde sålde 1t i Hammarby. från odat 75
- AA 13821030, Hammarby Hättersta från odat 77
 BB 13881102, RPB 2379 pantbrev o dombrev 13970112, RPB 2838
 om Erik Valdemarssons pantsättn av Grundby i Vallby sn
 CC 14840218, RAp, Esk, Svarte Åke Jönsson ang Gessebo i Färnebo sn Norrbo
 hd
 DD 14040329, SD 437, Hammarby lö Jöns Birgersson gav
 EE 14531130, uo, per 1453 ud RAp, Örn XI s.349 Kristin Andersd har sg
 4t i själve kyrkbyn sålde för 66k Sthmynt
 FF 14820824, odat 214, Svart Åke Jönssons dombrev på en kvarn i Tsh
 GG 14230930, RAp ort Fagrahed, hh intygar att hu Katrin i Hamra Ärla sn
 HH 14350000v, Peder Jeppessons brev i Ekeby på 0:7 i Körlinge i Wänge sn
 som han sålde till P Karlss för 0:0:7 i Ålingby o 20 mark pgr jfr RL A, DMS

TG2007